ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวกับการงบประมาณ การเงินและการคลัง หากเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับในเรื่องนั้น ๆ จงใจฝ่าฝืนข้อกำหนดก็ต้องรับโทษปรับทางปกครองทุกกรณี นอกจากโทษปรับทางปกครองตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินฯ แล้ว หากการกระทำดังกล่าวเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเกิดความเสียหาย ยังต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยจะมีสัดส่วนความรับผิดตั้งแต่ผู้กระทำความผิดจนถึงผู้บังคับบัญชา

สำนักงานตรวจสอบภายใน จึงได้รวบรวมกรณีการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบที่ต้องได้รับโทษหากเกิดความเสียหายแก่รัฐ ทั้งโทษปรับทางปกครองและความรับผิดทางละเมิดของการปฏิบัติงานด้านการเงิน พัสดุ และกรณีอื่น ๆ รวมทั้งกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่เกี่ยวกับการเงิน ดังนี้

รายละเอียดการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่ต้องได้รับโทษ
ตามความผิด ทางวินัยทางงบประมาณและการคลัง และความรับผิดทางละเมิด

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
ด้านการเงิน ๑. ด้านรายรับ ๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	โทษปรับเงินเดือน ๑ เดือน	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐
๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินฝากหรือนำส่งภายในระยะเวลาที่กำหนด	โทษปรับเงินเดือน ๑ เดือน	ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐
๑.๓ ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว	โทษปรับเงินเดือน ๑ เดือน	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ค. ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ง. ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐
๑.๔ คณะกรรมการเก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ	โทษปรับเงินเดือน ๑ เดือน	ก. คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ร้อยละ ๖๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๒๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐
๒. กรณีเบิกจ่ายเงินโดยทุจริต ๒.๑ จ่ายไปโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ -๘ เดือน	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
๒.๒ ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ – ๘ เดือน	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๔๐
๒.๓ จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ – ๘ เดือน	ก. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ข. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐
๒.๔ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	-	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๔๐ - หากผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดด้วย โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐
๒.๕ แก้ไขหรือเติมจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	-	ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐ ข. ผู้เกี่ยวข้อง กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้ ไม่ขีดคร่อมเช็คสั่งจ่ายให้เจ้าหนี้โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน รับผิดร้อยละ ๑๐๐ โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
๒.๖ กรณีการใช้เงินผิดระเบียบ เช่น ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง แต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ	-	ก. ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๒๐ ข. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๓๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๕๐ กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดเต็มจำนวนร้อยละ ๑๐๐ (เจ้าหน้าที่การเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)
เงินยืมราชการ ๑. ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่อนุมัติเกี่ยวกับเงินยืม อนุมัติให้ยืมเงินหรือจ่ายเงินยืมโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕-๘ เดือน	-
๒. ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่เร่งรัดหรือติดตามทวงคืนเงินยืม ละเลยไม่เร่งรัดหรือติดตามทวงคืนภายในระยะเวลาที่กฎหมายหรือระเบียบใช้บังคับ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๒-๔ เดือน	-
ด้านพัสดุ ๑. กรณีการจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง เพราะวิธีการจัดซื้อ/จัดจ้างไม่ถูกต้อง	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๙-๑๒ เดือน	หากดำเนินการผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดดังนี้ ก. คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ ๖๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๒๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐
๒. กรณีจัดจ้างแพงเพราะกำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง	-	๑. ใช้ค่า Foctor F/ราคาวัสดุไม่ถูกต้อง กรณีผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
		ก. คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๕ กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ก. คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ข. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐ กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ / ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ก. คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ข. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๓๐
๓. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่แบ่งแยกวงเงินจัดซื้อหรือจัดจ้างเพื่อให้อำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างหรือวิธีการสั่งซื้อสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไป	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๙ – ๑๒ เดือน	-
๔. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่กำหนดราคากลางกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าเสนอราคา จัดทำรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งมีผลเป็นการกีดกันหรือเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างรายใดรายหนึ่ง	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๙ – ๑๒ เดือน	-
๕. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปิดประกาศหรือจัดส่งเอกสารสอบราคาหรือประกวดราคาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ละเลยไม่ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการหรือจัดส่งเอกสารให้แก่ สตง. หรือหน่วยงานอื่นเพื่อทราบหรือเผยแพร่ข่าวการจัดซื้อหรือจัดจ้าง	โทษปรับเงินเดือน ๑ เดือน	-

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
๖. กรณีคำนวณปริมาณงานผิดพลาด	-	คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๑๐๐
๗. กรณีไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ – ๘ เดือน	วิธีสอบราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ก. คณะกรรมการเปิดซอง ร้อยละ ๖๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ค. ผู้บังคับบัญชาขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๕ ค. ผู้บังคับบัญชาขั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐ วิธีประกวดราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ก. คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ ๖๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ค. ผู้บังคับบัญชาขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๕ ง. ผู้บังคับบัญชาขั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐ ทั้งนี้ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิดร้อยละ ๔๐ (เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิด)
๘. ขั้นตอนการตรวจรับ กรณีการตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง แบ่งได้เป็น การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการกรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่า ควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	โทษปรับตั้งแต่ ๙- ๑๒ เดือน	ก. คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ ๓๐ ข. ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๕๐ ค. ผู้บังคับบัญชาขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาขั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
		กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องรับผิดแบ่งสัดส่วนความรับผิดดังนี้ ก. คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ ๔๐ ข. ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๖๐
๙. กรณีส่งของไม่ตรงตามสัญญา กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา	โทษปรับตั้งแต่ ๙ – ๑๒ เดือน	ก. คณะกรรมการตรวจรับ ร้อยละ ๖๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๒๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐ กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ / ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา จึงไม่ต้องรับผิด โดยให้คณะกรรมการตรวจรับรับผิดร้อยละ ๑๐๐
๑๐. ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า		กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่า ควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ก. คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ ร้อยละ ๗๐ ข. ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๐ ค. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ง. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
		กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่า มีการส่งมอบงาน/ของล่าช้า จึงไม่ต้องรับผิด เช่น คณะกรรมการตรวจการจ้าง/ตรวจรับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง/ตรวจรับ รับผิดร้อยละ ๑๐๐
๑๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการเบิกจ่ายพัสดุหรือจัดทำบัญชีหรือทะเบียนพัสดุไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบและไม่ได้ลงบัญชีคุมภายหลังตรวจพบว่าพัสดุหายไป ยอดคงเหลือไม่ตรงตามหลักฐานการเบิก	โทษปรับเงินเดือน ๒ – ๔ เดือน	-
๑๒. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการตรวจสอบพัสดุประจำปี ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับ เช่น ตรวจพบว่ามีพัสดุชำรุด แต่ไม่มีการรายงานให้ทราบ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๒ – ๔ เดือน	-
๑๓. ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุประจำปีตามกฎหมาย หรือระเบียบฯ ที่ใช้บังคับจงใจไม่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุประจำปี	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ - ๘ เดือน	-
รถราชการ ๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้รถยนต์ราชการ สมคบกับพนักงานขับรถนำรถยนต์ราชการไปใช้งานส่วนตัว โดยจงใจไม่ทำใบขออนุญาตใช้รถยนต์ และบันทึกการใช้รถยนต์ และเบิกน้ำมันเชื้อเพลิงจากส่วนราชการ ถือเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๒ – ๔ เดือน	-
หากผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมกระทำความผิด	โทษปรับสูงกว่าอัตราโทษที่กำหนดหนึ่งขั้น	-

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
๒. ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร - กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง	-	พนักงานขับรถรับผิด ร้อยละ ๑๐๐
๓. ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย - กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถไม่ชำนาญเส้นทาง, สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์, เป็นต้น	-	พนักงานขับรถรับผิด ร้อยละ ๗๕
๔. ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	-	- ให้พนักงานขับรถรับผิดร้อยละ ๕๐ การแบ่งสัดส่วนดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ ซึ่งหน่วยงานของเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดอาจใช้หลักการตามกฎหมาย คือพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ ในการพิจารณาปรับลดสัดส่วนความรับผิดลงได้ซึ่งหลักดังกล่าว ได้แก่ คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายตามมาตรา ๘ วรรคสอง ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา ๘ วรรคสาม

รายละเอียด	ความผิดทางวินัยทางงบประมาณ	ความรับผิดทางละเมิด
การบริหารงบประมาณและการก่อหนี้ผูกพัน ๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับเงินงบประมาณ กระทำการจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันโดยไม่มีงบประมาณกำหนดไว้ในรายการนั้น ๆ เป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับ	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ – ๘ เดือน	-
๒. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับเงินงบประมาณ ละเลยไม่เร่งรัดจัดการหรือดำเนินการตามแผนงาน งาน หรือโครงการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร	โทษปรับเงินเดือนตั้งแต่ ๕ – ๘ เดือน	-

กรณีศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดด้านการเงิน

ความรับผิดทางละเมิดประเภททุจริตที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งความเสียหายที่หน่วยงานได้รับที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่นั้นมีที่มาคล้าย ๆ กัน คือ เกิดจากความไว้วางใจหรือความเชื่อใจ โดยผู้บังคับบัญชาก็อาจจะไว้ใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาก็อาจจะไว้ใจผู้บังคับบัญชา ต่างฝ่ายต่างไว้ใจกันว่าในการปฏิบัติหน้าที่อีกฝ่ายคงทำถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายแล้ว อีกฝ่ายจึงไม่ได้ตรวจสอบหรือดำเนินการให้รอบคอบ ท้ายที่สุดแล้วก็เกิดความเสียหายขึ้นและนำมาซึ่งความรับผิดทางละเมิด โดยเฉพาะท่านที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องการเงินหรือการพัสดุ อาจจะประสบพบเจอมาบ้างแล้ว เช่นเดียวกับเรื่องที่จะนำเสนอในตอนนี้ที่ถือได้ว่าเป็นอุทาหรณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องของทั้งฝ่ายผู้บังคับบัญชาและฝ่ายผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี

ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้มีอยู่ว่า สถาบัน อ. เป็นหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ได้ดำเนินการว่าจ้าง น.ส. ก. มาเป็นลูกจ้างชั่วคราว ให้มาทำหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี เกี่ยวกับเงินรายได้ โดยให้จัดทำใบเบิกถอน เขียนเช็คสั่งจ่าย เบิกถอนเงินสด และลงบัญชีต่าง ๆ โดยลำพัง ทั้งที่ในเรื่องนี้ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ห้ามมิให้ส่วนราชการ ใช้ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่การเงินและบัญชี สำหรับสถาบัน อ. นั้น มีผู้อำนวยการสถาบันฯ และมี นาง ภ. เป็นเลขานุการสถาบันฯ มีนาง ง. เป็นหัวหน้างานคลังและพัสดุ นอกจากนี้สถาบัน อ. มีหน่วยงานภายในแยกย่อยอีก ๔ หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงาน A หน่วยงาน B หน่วยงาน C และหน่วยงาน D โดยปกติในการเบิกเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หน่วยงานทั้ง ๔ จะจัดส่งใบสำคัญจ่ายพร้อมใบเสร็จรับเงินมาให้สถาบันฯ ทำการเบิกเงินกับมหาวิทยาลัยต่อไป

การเบิกถอนเงินจากมหาวิทยาลัยนั้น ปรากฏว่า ในเรื่องนี้มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศของมหาวิทยาลัย เรื่อง กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำส่ง การนำฝาก และการเบิกจ่ายเงินรายได้ ให้การเบิกจ่ายเงินใช้ใบเบิกถอนตามแบบของมหาวิทยาลัย โดยไม่ต้องมีเอกสารประกอบใบเบิกถอน ดังนั้น ปกติแล้ว ในการเบิกเงินของสถาบัน อ. จากมหาวิทยาลัยนั้น สถาบันฯ จึงไม่ได้จัดส่งใบสำคัญจ่ายที่หน่วยงานภายในจัดส่งมาให้กับมหาวิทยาลัย

ในการดำเนินงานจัดทำใบเบิกถอนของสถาบัน อ. โดยปกติแล้ว เมื่อหน่วยงาน A หน่วยงาน B หน่วยงาน C และหน่วยงาน D จัดส่งใบสำคัญจ่ายมาเพื่อขอเบิกเงิน น.ส. ก. จะเขียนใบเบิกถอน และจัดทำเอกสารชนิดหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า “รายละเอียดประกอบใบเบิกถอน” โดยเอกสารดังกล่าวจะสรุปเลขที่ใบสำคัญที่หน่วยงานภายในจัดส่งมาขอเบิกเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หลังจากนั้นจะแนบรายละเอียดประกอบใบเบิกถอนดังกล่าวกับใบสำคัญจ่ายไปพร้อมใบเบิกถอนแล้ว ยื่นเสนอไปตามลำดับขั้นเพื่อให้ผู้อำนวยการสถาบันฯ ลงนามในใบเบิกถอน ซึ่งเมื่อมีการลงนามในใบเบิกถอนแล้ว น.ส. ก. จะยื่นเฉพาะใบเบิกถอนกับรายละเอียดประกอบใบเบิกถอนให้กองคลัง เมื่อกองคลังโอนเงินมาให้แล้วจะมีการลงบัญชีในสมุดคู่ฝาก สมุดเงินสด ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากนั้น จะเขียนเช็คสั่งจ่ายเจ้าหนี้และพร้อมลงทะเบียนคุมเช็คและจะให้นาง ภ. เลขานุการสถาบันฯ กับผู้อำนวยการฯ ลงชื่อในเช็คและสมุดคุมเช็ค แต่สำหรับในเรื่องนี้ปรากฏว่า นาง ภ. เลขานุการสถาบันฯ ได้ให้ น.ส. ก. เสนองานผ่านตนได้โดยไม่ต้องเสนองานผ่าน นาง ง. หัวหน้างานคลังและพัสดุ

จากการที่นาง ภ. เลขานุการ ได้มอบหมายให้ลูกจ้างชั่วคราวคนนี้ทำงานด้านการเงินตั้งแต่การเตรียมเอกสารขอเบิกเงิน การลงบัญชี การเขียนเช็ค และการเบิกเงิน เพียงคนเดียว และยังให้ น.ส. ก. เสนองานผ่านตนเองและนาง ภ. จะเสนอผู้อำนวยการสถาบันฯ โดยไม่ต้องเสนองานผ่านหัวหน้างานคลังและพัสดุนั้น น.ส. ก. อาศัยช่องว่างในระบบการบังคับบัญชาและความไว้วางใจ กระทำการทุจริตโกงเงินของมหาวิทยาลัยไปเป็นจำนวน ๒,๒๑๑,๑๕๒.๐๗ บาท ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

วิธีแรก

น.ส. ก. จะเขียนจำนวนเงินในใบเบิกถอนมากกว่าที่หน่วยงาน A หน่วยงาน B หน่วยงาน C และหน่วยงาน D ทำการขอเบิกมา แล้วไปยื่นเบิกต่อมหาวิทยาลัยเพื่อให้มหาวิทยาลัย ทำการโอนเงินมาให้ เมื่อมหาวิทยาลัยโอนเงินมาให้แล้ว น.ส. ก. จะลงบัญชีต่าง ๆ โดยบัญชีเงินสดจะเขียนตามจำนวนที่มหาวิทยาลัยโอนให้ แต่บัญชีของหน่วยงาน A หน่วยงาน B หน่วยงาน C และหน่วยงาน D จะเขียนตามจำนวนที่เบิกจริง วิธีการนี้ น.ส. ก. ได้ใช้กระทำการทุจริตจำนวน ๒ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

ครั้งที่ ๑ น.ส. ก. ได้ทำการเบิกเงินเกินไปจากจำนวนที่ขอเบิกจ่ายจริงจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดย น.ส. ก. ได้จัดทำสรุปรายการที่จะขอเบิกซึ่งเรียกว่า เอกสารประกอบใบเบิกถอน จำนวน ๒ ชุด ชุดแรกจะเป็นสำเนาเก็บไว้ที่สถาบัน น.ส. ก. จะสรุปอย่างย่อว่า สถาบัน อ. ขอเบิกเป็นค่าอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ซึ่งเอกสารฉบับนี้จะแสดงจำนวนเงินที่ขอเบิกจริง ส่วนชุดที่สอง น.ส. ก. จะระบุเพียงเลขที่ใบสำคัญจ่ายซึ่งเป็นหลักฐานที่หน่วยงาน A หน่วยงาน B หน่วยงาน C และหน่วยงาน D จัดส่งมาเพื่อขอเบิกประเภทเงินที่ขอเบิก เช่น ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค หรือค่าครุภัณฑ์ เป็นต้น จำนวนเงินที่ขอเบิก วันที่อนุมัติ และหน่วยงานที่ขอเบิก สำหรับในส่วนชุดที่สองจะเป็นชุดที่ได้ยื่นต่อกองคลังของมหาวิทยาลัย น.ส. ก. ได้เพิ่มเลข "๑" หน้าจำนวนเงินที่หน่วยงาน B ขอเบิกมาจำนวน ๒ รายการ ทำให้ยอดเงินที่ขอเบิกเกินไปจากจำนวนที่ขอเบิกจ่ายจริง เมื่อมหาวิทยาลัยทำการโอนเงินมาให้แล้ว น.ส. ก. จะเขียนเช็คขึ้นมา ๕ ฉบับ โดย ๔ ฉบับแรกจะสั่งจ่ายเจ้าหนี้และหน่วยงานซึ่งตรงตามความเป็นจริง แต่อีกฉบับหนึ่งจะสั่งจ่าย นาง ภ. เป็นค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว โดยเช็คดังกล่าวไม่ทำการขีดเส้นกั้นหน้าและไม่ขีดฆ่าคำว่า "หรือผู้ถือ" ออก นอกจากนี้จำนวนเงินในต้นขั้วเช็คและสมุดคุมเช็คกับตัวเช็คมีจำนวนเงินไม่ตรงกัน เสร็จแล้ว น.ส. ก. จะนำเช็คนั้นไปขึ้นเงินโดยการรับมอบอำนาจจาก นาง ภ. ให้นำเช็คดังกล่าวไปขึ้นเงินเอง

ครั้งที่ ๒ น.ส. ก. ได้ทำการเบิกเงินเกินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดย น.ส. ก. ได้จัดทำสรุปรายการที่ขอเบิกจำนวนสองชุด ชุดแรกที่เป็นสำเนาเก็บไว้ที่สถาบันฯ จะเป็นชุดที่ตรงตามความเป็นจริง แต่ในส่วนของชุดที่สองจะเป็นชุดที่ได้ยื่นต่อกองคลังของมหาวิทยาลัยนั้น น.ส. ก. ได้ทำรายการที่ไม่เป็นความจริงจำนวน ๒ รายการ โดยรายการหนึ่งมีการขอเบิกจริงแต่จำนวนเงินที่ขอเบิกสูงกว่าความเป็นจริง ส่วนอีกรายการไม่มีการเบิกจ่ายจริง เมื่อ น.ส. ก. ได้จัดทำใบเบิกถอนแล้วได้เสนอ นาง ภ. เพื่อให้นำเสนอผู้อำนวยการฯ ลงชื่อในใบเบิกถอนเมื่อผู้อำนวยการฯ ลงชื่อแล้ว น.ส. ก. ได้ยื่นใบเบิกถอน พร้อมเอกสารประกอบที่ น.ส. ก. ได้เตรียมการแล้วต่อมหาวิทยาลัย เมื่อมหาวิทยาลัยได้โอนเงินมาให้แล้ว ในจำนวนเงินที่เกินจากที่ขอเบิกจริงจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท น.ส. ก. ได้เขียนเช็คสั่งจ่าย นาง ภ. เป็นค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งนาง ภ. ได้มอบอำนาจให้ น.ส. ก. เป็นผู้นำเช็คไปขึ้นเงินกับธนาคารอีกครั้ง เมื่อขึ้นเงินแล้ว น.ส. ก. ได้นำเงินออกไปใช้โดย นาง ภ. ไม่มีการตรวจสอบอีกครั้ง

วิธีที่สอง

น.ส. ก. เขียนใบเบิกถอนโดยการเวียนหลักฐานใบสำคัญจ่ายที่เคยได้รับอนุมัติให้เบิกจ่ายแล้วนำกลับมาใช้เป็นเอกสารประกอบใบเบิกถอนเพื่อขออนุมัติอีกครั้ง แล้วนำเสนอ นาง ภ. เลขานุการและผู้อำนวยการสถาบันฯ ให้ลงนามในใบเบิกถอนดังกล่าวด้วย ภายหลังที่ผู้อำนวยการได้ลงนามและได้มีการยื่นขอเบิกเงินต่อมหาวิทยาลัยแล้ว น.ส. ก. ได้เขียนเช็คสั่งจ่ายโดยไม่ปรากฏในสมุดคุมเช็คและไม่เป็นเช็คที่เรียงลำดับต่อจากที่ปรากฏในสมุดคุมเช็ค โดยเช็คที่ น.ส. ก. เขียนนี้ปรากฏลายมือชื่อ นาง ภ. และผู้อำนวยการฯ เป็นผู้ลงนามในเช็ค วิธีการนี้ น.ส. ก. ได้ใช้กระทำการทุจริตจำนวน ๒ ครั้ง ได้เงินไปเป็นจำนวน ๑,๔๑๖,๔๒๘.๐๗ บาท

วิธีที่สาม

น.ส. ก. จะเขียนใบเบิกถอนเงินสดจากธนาคารและเช็ค แล้วนำไปให้ นาง ภ. และผู้อำนายการฯ ลงนามในใบถอนเงินของธนาคาร ซึ่งบุคคลทั้งสองได้ลงชื่อในใบเบิกของธนาคาร ต่อมาภายหลังจากการตรวจสอบของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดปรากฏว่า การเบิกเงินดังกล่าว น.ส. ก. ไม่ทำการลงบัญชีแต่อย่างใด สำหรับวิธีนี้ น.ส. ก. ได้เงินไปเป็นจำนวน ๑๘๙,๐๐๐ บาท แต่ภายหลัง น.ส. ก. ได้นำเงินมาชดใช้ให้จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น ในการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งจะมีความเห็นแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก คือ ตัวผู้กระทำการทุจริต น.ส. ก. ให้รับผิดโดยชดใช้เงินเต็มจำนวนที่ได้กระทำการทุจริตไป (แต่โดยปกติมักจะไม่ได้รับชดใช้เพราะหนีไปตามระเบียบ) และส่วนที่สองจะให้ผู้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงซึ่งได้แก่ผู้บังคับบัญชาต้องร่วมรับผิด เพราะถือเป็นการไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดีเป็นเหตุให้เกิดการกระทำทุจริตต่อหน่วยงานได้ ซึ่งเรื่องนี้ปรากฏว่า หัวหน้าที่ต้องรับผิดคือ

๑. นาง ง. หัวหน้างานคลังและพัสดุ ตามสำนวนการสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการเสนองานของ น.ส. ก. จะทำการเสนอผ่านงานไปยังนาง ภ. เลขานุการของสถาบัน อ. โดยตรง โดยมิได้เสนองานผ่านนาง ง. เนื่องจากมีการแบ่งหน้าที่กันชัดเจนไม่มีเกี่ยวข้องกัน อีกทั้งข้อเท็จจริง ไม่ปรากฏว่า นาง ง. มีส่วนรู้เห็นถึงพฤติกรรมและการกระทำทุจริตของ น.ส. ก. พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่า นาง ง. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นาง ง. จึงไม่ต้องรับผิด

๒. นาง ภ. เลขานุการ มีหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกคนภายในสถาบันฯ การที่ นาง ภ. ปล่อยให้ น.ส. ก. ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่ด้านการเงินลำพัง ทั้งที่รู้ว่าคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๖ ไม่ให้ใช้ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่การเงินและหรือบัญชี และในการเสนองานให้ผู้บังคับบัญชา น.ส. ก. ไม่ได้มีการเสนองานผ่านหัวหน้างานคลังและพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบเบื้องต้นตามลำดับ แต่ได้มีการฝ่าฝืนมติดังกล่าวและยอมรับเรื่องที่เสนอข้ามขั้นตอนมาพิจารณาและยังปล่อยให้ น.ส. ก. ทำหน้าที่ด้านการเงินลำพัง โดยมิได้มีการตรวจสอบและควบคุมการจัดทำใบเบิกถอน การบันทึกหลักฐานทางบัญชี และการเขียนเช็คสั่งจ่ายของ น.ส. ก. แต่อย่างใด ซึ่งหากนาง ภ. ได้ทำการตรวจสอบก็จะพบข้อพิรุธ อาทิ การลงบัญชีในสมุดคู่ฝาก สมุดเงินสด รายละเอียดประกอบใบเบิกถอน และสมุดคุมการจ่ายเช็ค มีจำนวนเงินไม่ตรงกัน อีกทั้งการที่นาง ภ. ได้ลงลายมือชื่อในเช็ค โดยไม่ปรากฏว่ามีการขีดเส้นกั้นหน้าตัวเลขจำนวนเงินและการขีดฆ่า "หรือผู้ถือ" ออก จึงเป็นช่องทางให้ น.ส. ก. กระทำการทุจริตโดยง่าย พฤติการณ์ของนาง ภ. ดังกล่าวถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงิน ๒,๒๑๑,๑๕๒.๐๗ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑,๕๔๗,๘๐๖.๔๕ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ผู้อำนวยการสถาบันฯ มีหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกคนภายในสถาบันฯ การที่ผู้อำนวยการปล่อยให้ น.ส. ก. ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่ด้านการเงินลำพัง ทั้งที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๖ ไม่ให้ใช้ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่การเงินและหรือบัญชี และไม่ปรากฏว่าได้มีการเสนองานผ่านหัวหน้างานคลังและพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบเบื้องต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ลงลายมือชื่อในสมุดคุมการจ่ายเช็คและตัวเช็ค โดยไม่ปรากฏว่า มีการขีดเส้นกั้นหน้าตัวเลขจำนวนเงินและการขีดฆ่า "หรือผู้ถือ" ออก จนเป็นช่องทางให้ น.ส. ก. กระทำการทุจริตโดยง่าย พฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๓๐ ของจำนวนเงิน ๒,๒๑๑,๑๕๒.๐๗ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๖๖๓,๓๔๕.๖๒ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับกรณีทุจริตนี้หากหน่วยงานได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากน.ส. ก. แล้ว เมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่ผู้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงได้ชดใช้ไว้เกินจำนวนความเสียหายให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกิน ให้แก่ผู้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามสัดส่วนแห่งความรับผิดและที่ได้ชำระไว้ของแต่ละคนต่อไป

สรุปได้ว่า เหตุการณ์ทุจริตครั้งนี้เกิดจากการมอบให้เจ้าหน้าที่ไปเบิกเงินได้โดยลำพัง และให้เจ้าหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับการเงินคนเดียวครบทุกขั้นตอน ประกอบกับผู้บังคับบัญชาไว้เนื้อเชื่อใจไม่ตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอีกครั้ง ดังจะเห็นจากคำให้การของผู้อำนวยการสถาบันฯ ที่ให้การว่า ตนเห็นว่าเอกสารที่เสนอตนมีการผ่านงานจากเลขานุการฯ มาแล้ว จึงไม่ได้ตรวจดูอะไรอีก นอกจากนี้ยังไม่เคร่งครัดที่จะปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ อีกทั้งในการเขียนเช็คทุกฉบับในเรื่องนี้ ปรากฏว่าไม่มีการขีดเส้นก้ันหน้าตัวเลขจำนวนเงินและขีดฆ่า "หรือผู้ถือ" ออก ดังนั้น ความรับผิดที่เกิดขึ้นครั้งนี้โดยเฉพาะในส่วนของผู้บังคับบัญชาคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเกิดจากความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาเกินขอบเขต